

الله
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تائیدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانشآموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عنوانین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱ - حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲ - انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجتمع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنمای، مشاور و یا دانشجوی مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنمای و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانشآموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳ - انتشار کتاب و یا نرم افزار و یا آثار ویژه حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴ - ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنمای یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵ - آین آئین نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

آئین نامه پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی پژوهشی دانشگاه است. بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ : در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ای خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به دفتر "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ : در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
"کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته مهندسی بهداشت محیط است که در سال ۱۳۸۸ در دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی دکتر سید غلامرضا موسوی، مشاوره دکتر احمد رضا یزدانبخش از آن دفاع شده است.

ماده ۳ : به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ : در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تادیه کند.

ماده ۵ : دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت های بهای خسارت، دانشگاه مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند، به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶ : اینجانب مهدی حیدری زاد دانشجوی رشته مهندسی بهداشت محیط مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: مهدی حیدری زاد

تاریخ و امضا: ۱۳۸۸

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم پزشکی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته مهندسی بهداشت محیط

عنوان

تصفیه فاضلاب حاوی غلظتهاهای بالای فرمالدهید در فرآیند ترکیبی ازن زنی و بیولوژیکی
SBR

نگارش

مهدی حیدری زاد

استاد راهنما

دکتر سید غلامرضا موسوی

استاد مشاور

دکتر احمد رضا یزدانبخش

جمهوری اسلامی ایران
زمستان ۱۳۸۸

تقدیم به :

پدر و مادر خوبم

برای زحمات بی دریغشان

به خواهران و برادرانم

برای مهربانیشان

به دوستانم

برای دوستیشان

۹

به تمامی کسانی که مرا آموقتند

تشکر و قدردانی

سپاس خدای مهربان را که باز به این بندۀ خود یک بار دیگر مانند همیشه
مردمت فرموده تا فرصت را غنیمت شمرده و لاز وجود اساتید بزرگوارم و امکانات
در دسترسیم بهره برده و این پژوهش را به پایان برسانم.

و سپس بر خود لازم می‌دانم از خدمات استاد بزرگوارم

جناب آقای دکتر سید غلامرضا موسوی

که در طی تمامی مراحل انجام این مطالعه با سعه صدر و گشاده رویی مثال زدنی خود
بندۀ را راهنمایی فرمودند، تشکر و قدردانی ویژه نمایم. به یقین اگر راهنمایی‌ها و دقت
نظر ایشان نبود، این تحقیق بدین گونه انجام نمی‌شد.

از استاد فرزانه لم جناب آقای دکتر احمد رضا یزدانپاش که بر من منت گذاشته و مشاوره این مطالعه را پذیرفتند کمال تشکر را دارم.

از جناب آقای دکتر علی خوانین مدیر گروه بهداشت محیط و حرفه ای دانشکده علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربیت مدرس قدردانی می کنم.

از جناب آقای دکتر عباس رضایی که در طول تحقیق از راهنمایی های ایشان بهره مند شده، کمال سپاس را دارم.

از کلیه اساتید محترم گروه بهداشت محیط و حرفه ای که در دوران تحصیل خود در این گروه از تجربیات علمی ایشان بخوردار شده، سپاسگزار می باشم.

از همکاری صمیمانه کارشناسان و کارکنان محترم گروه بهداشت محیط و حرفه ای بویژه جناب آقای مسعود سینکی، سرکار خانم عماری و سرکار خانم غلیلی کمال تشکر را دارم.

از همکاری صمیمانه شرکت شکوفان توسعه به خاطر در اختیار گذاشتن برخی تجهیزات آزمایشگاهی کمال قدردانی را دارم.

از همکاری صمیمانه شرکت سازه های آب فعال بویژه جناب آقای مهندس هرمزی که در تمامی مراحل انجام این مطالعه با بندۀ همکاری های لازم را داشتند، متشکرم.

از خانواده خوبم برای تمامی خدمات و مهربانيشان خالصانه سپاسگزارم.

از کمک و همفکری تمامی دوستانم در گروه بهداشت محیط و حرفه ای دانشکده علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربیت مدرس قدردانی می کنم.

چکیده

فرایند اکسیداسیون پیشرفته کاتالیزوری (CAOP) بوسیله ازن/ H_2O_2/MgO به همراه راکتور ناپیوسته متوالی (SBR) نشان داد که یک روش ترکیبی موثر جهت تصفیه کامل فاضلاب حاوی غلظت های بالای فرمالدهید است. تاثیر چند عامل گوناگون از قبیل pH، میزان دوز پودر MgO و غلظت های H_2O_2 و ازن در فرایند ازن/ H_2O_2/MgO جهت تصفیه فاضلابی با غلظت $7000\ mg/L$ مورد بررسی قرار گرفت. شرایط بهینه برای pH برابر $8/5$ ، برای میزان دوز MgO برابر $5\ g/L$ ، برای غلظت H_2O_2 برابر $0/09\ mol/L$ و برای ازن $0/153\ g/L\ min$ بدست آمد. در این شرایط بهینه در میزان حذف غلظت فرمالدهید و COD، در زمان $120\ min$ دقیقه به ترتیب 79% و $65/6\%$ بود. در پساب حاصل از این فرایند غلظت باقی مانده برای فرمالدهید برابر $1500\ mg/L$ و برای COD برابر $3200\ mg/L$ بود. تجزیه فرمالدهید در CAOP براساس واکنش درجه اول با یک ثابت $15/0\ min$ اندازه گیری شد. همچنین اکسیداسیون رادیکالی مکانیزم تجزیه در این فرایند نتیجه گیری شد. پساب خروجی از CAOP در یک سیستم SBR با زمان سیکل کامل $24\ hours$ ، مورد تصفیه نهایی قرار گرفت. سیستم SBR فرمالدهید را به صورت کامل حذف نمود و COD را 98% کاهش داد و غلظت آن را به کمتر از $60\ mg/L$ رساند. از این رو، فرایند تلفیقی ازن/ H_2O_2/MgO و SBR نشان داد که یک روش مناسب برای تصفیه کامل فاضلاب با غلظت های بالا از مواد سمی و ترکیبات بازدارنده مانند فرمالدهید می باشد.

کلمات کلیدی: فرایند اکسیداسیون پیشرفته، ازن زنی کاتالیزوری، تصفیه بیولوژیکی،

فرمالدهید

فهرست مطالب

۱	فصل اول: کلیات
۲	۱-۱. مقدمه
۴	۱-۲. اهداف تحقیق
۵	۱-۳. اکسیداسیون شیمیایی
۵	۱-۳-۱. تصفیه با اکسیداسیون کلاسیک
۷	۱-۳-۲. کاربردهای اکسیداسیون شیمیایی
۹	۱-۴. فرایند های اکسیداسیون شیمیایی پیشرفته
۱۲	۱-۵. ازن
۱۲	۱-۵-۱. تاریخچه ازن
۱۳	۱-۵-۲. خصوصیات فیزیکی و شیمیایی ازن
۱۴	۱-۵-۳. مکانیزم واکنش ازن
۱۷	۱-۵-۴. تولید ازن
۱۸	۱-۵-۴-۱. تولید ازن به وسیله تخلیه کرونا
۱۸	۱-۵-۴-۲. تولید ازن به روش فتوشیمیایی
۲۰	۱-۵-۴-۳. تولید ازن با استفاده از الکتروولت
۲۰	۱-۵-۴-۴. تولید ازن از طریق رادیو شیمی
۲۱	۱-۵-۴-۵. آماده سازی گاز ورودی به ژنراتور ازن
۲۱	۱-۵-۶. راکتور های تماس ازن
۲۲	۱-۶-۵-۱. تماس دهنده های دیفیوزری حبابی
۲۳	۱-۶-۵-۲. تماس دهنده های تزریقی
۲۳	۱-۶-۵-۳. تماس دهنده های توربینی
۲۴	۱-۶-۵-۴. تماس دهنده های با ستون آکنده

۷-۵-۱. سیستم های تخریب گاز خروجی از راکتور	۲۴
۱-۶. تصفیه بیولوژیکی فاضلاب	۲۵
۱-۷-۱. راکتور ناپیوسته متوالی (SBR)	۲۵
۱-۷-۱-۱. تاریخچه SBR	۲۵
۱-۷-۱-۲. مراحل مختلف یک سیکل کامل در SBR	۲۶
۱-۷-۱-۳. مزایا و معایب سیستم SBR	۲۸
۱-۷-۱-۴. بهره برداری SBR با توجه به اهداف تصفیه	۳۰
۱-۷-۱-۵. طراحی سیستم SBR	۳۳
۱-۷-۱-۶. فاکتور های مؤثر در بهره برداری فرآیند لجن فعال	۳۶
۱-۷-۱-۷. شدت آلودگی فاضلاب خام	۳۶
۱-۷-۱-۸-۱-۱. مواد مغذی	۳۶
۱-۷-۱-۸-۱-۲. اکسیژن محلول	۳۶
۱-۷-۱-۸-۱-۳. زمان ماند	۳۷
۱-۷-۱-۸-۱-۴. pH	۳۷
۱-۷-۱-۸-۱-۵. مواد سمی	۳۷
۱-۷-۱-۸-۱-۶. دما	۳۷
۱-۷-۱-۸-۱-۷. میزان اختلال در حوضچه هوادهی	۳۸
۱-۷-۱-۸-۱-۸. بار هیدرولیکی فاضلاب خام	۳۸
۱-۷-۱-۹. ترکیب فرایند های اکسیداسیون پیشرفتہ با تصفیه بیولوژیکی	۳۸
۱-۱۰-۱. ترکیبات آلی مقاوم در برابر تجزیه بیولوژیکی	۴۰
۱-۱۰-۱-۱. سمیت در برابر تجزیه بیولوژیکی	۴۰
۱-۱۰-۱-۲. مقاومت در برابر تجزیه بیولوژیکی	۴۱

۴۴.....	فصل دوم: مروری بر مطالعات گذشته
۴۵.....	۱-۲- مقدمه
۴۵.....	۲-۲- مطالعات انجام شده بر روی تصفیه فاضلاب حاوی فرمالدهید
۴۵.....	۱-۲-۲. حذف فرمالدهید توسط فرایندهای بیولوژیکی
۴۷.....	۲-۲-۲. حذف فرمالدهید توسط فرایندهای شیمیایی
۴۹.....	فصل سوم: مواد و روش ها
۵۰.....	۱-۳. مقدمه و طرح کلی تحقیق
۵۰.....	۲-۳. بررسی منابع علمی و تدوین متغیرها
۵۰.....	۳-۳. مشخصات سیستم آزمایشی مورد استفاده
۵۲.....	۱-۳-۳. طراحی و ساخت راکتورها
۵۲.....	۱-۱-۳-۳. راکتور تزریق ازن
۵۴.....	۲-۱-۳-۳. سیستم SBR
۵۵.....	۲-۳-۳. ژنراتور تولید ازن
۵۵.....	۳-۳-۳. روش تامین اکسیژن
۵۶.....	۴-۳-۳. راکتور تخریب ازن
۵۷.....	۵-۳-۳. شبکه لوله کشی
۵۷.....	۶-۳-۳. سایر متعلقات
۵۷.....	۴-۳. نصب، آماده سازی و راه اندازی سیستم آزمایشی
۵۹.....	۳-۳. بهره برداری از سیستم آزمایش
۵۹.....	۵-۵-۳. ۱. تهییه فاضلاب حاوی فرمالدهید
۵۹.....	۲-۵-۳. بهینه سازی فرایند ازن زنی برای حذف موثر فرمالدهید
۶۰.....	۱-۵-۳. تعیین تاثیر دوز ازن در کاهش غلظت فرمالدهید
۶۰.....	۲-۵-۳. تعیین تأثیر میزان غلظت پودر MgO در کاهش غلظت فرمالدهید

۳-۲-۵-۳. تعیین تأثیر میزان غلظت H_2O_2 در کاهش غلظت فرمالدهید.....	۶۰
۴-۲-۵-۳. تعیین تأثیر pH در کاهش غلظت فرمالدهید.....	۶۱
۳-۵-۳. تصفیه پساب خروجی از واحد پیش تصفیه شیمیایی.....	۶۱
۳-۵-۳-۱. لجن مورد استفاده در راکتور SBR.....	۶۱
۳-۵-۳-۲. خودهی لجن فعال با فرمالدهید.....	۶۱
۳-۵-۳-۳. تعیین تأثیر غلظت فرمالدهید بر عملکرد راکتور SBR	۶۲
۳-۶-۳. روش های آزمایش.....	۶۲
۳-۶-۱. تهییه منحنی کالیبراسیون جهت تعیین میزان غلظت فرمالدهید.....	۶۲
۷-۳. مواد و ترکیبات شیمیایی مورد استفاده.....	۶۴
۸-۳. بهداشت و ایمنی.....	۶۵
فصل چهارم: نتایج و بحث.....	۶۶
۱-۴. مقدمه.....	۶۷
۲-۴. نتایج حاصل از تأثیر ازن زنی بر حذف فرمالدهید.....	۶۷
۲-۴-۱. نتایج بررسی تأثیر استفاده از روش های مختلف در حذف فرمالدهید.....	۶۷
۲-۴-۲. مکانیزم واکنش حذف فرمالدهید در فرایند $O_3/MgO/H_2O_2$	۷۱
۲-۴-۳. تأثیر غلظت H_2O_2 در فرایند ازن/ H_2O_2/MgO	۷۴
۲-۴-۴. تأثیر غلظت پودر MgO در فرایند ازن/ H_2O_2/MgO	۷۵
۲-۴-۵. تأثیر دوز ازن در فرایند ازن/ H_2O_2/MgO	۷۷
۳-۴. سینتیک واکنش تجزیه فرمالدهید در فرایند ازن/ H_2O_2/MgO	۷۸
۴-۴. بررسی عملکرد راکتور بیولوژیکی SBR در حذف فرمالدهید موجود در پساب راکتور CAOP.....	۸۱

۸۵.....	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها
۸۶.....	۱-۱. مقدمه
۸۸.....	۳-۳. نتیجه گیری
۸۹.....	۴-۴. پیشنهادها
۹۰	منابع
۱۰۰	ضمائمه
۱۰۹.....	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

جدول ۱-۱. پتانسیل اکسیداسیون و احیای برخی از ترکیبات اکسید کننده.....	۶
جدول ۱-۲. برخی کاربردهای مهم اکسیداسیون شیمیایی در مدیریت فاضلاب ها.....	۷
جدول ۱-۳ . کاربردهای بعضی از فرآیندهای شیمیایی در تصفیه فاضلاب.....	۸
جدول ۱-۴ . ترکیبات قابل اکسیداسیون توسط رادیکال OH.....	۱۱
جدول ۱-۵. خصوصیات فیزیکو شیمیایی ازن.....	۱۳
جدول ۱-۶. استراتژی های بهره برداری متعارف.....	۳۲
جدول ۱-۳. مشخصات ژنراتور تولید ازن مورد استفاده.....	۵۶
جدول ۲-۳. پارامترهای اندازه گیری شده و روش انجام آزمایش آن ها.....	۶۳
جدول ۳-۳. مواد شیمیایی مصرفی به همراه فرمول شیمیایی آن ها.....	۶۴
جدول ۱-۴. عملکرد فرایندهای مختلف در تجزیه فرمالدهید در pH های گوناگون.....	۶۸

فهرست نمودارها

نمودار ۴-۱. تأثیر رایینده رادیکال(ترت-بوتانول) بر حذف فرمالدهید در فرایند CAOP و فرایند AOP متداول (ازن/ H_2O_2)	۷۴
نمودار ۴-۲. تأثیر غلظت H_2O_2 بر حذف فرمالدهید در فرایند ازن/ MgO	۷۶
نمودار ۴-۳. تأثیر میزان دوز MgO بر حذف فرمالدهید در فرایند ازن/ H_2O_2	۷۷
نمودار ۴-۴. تأثیر دوز ازن بر حذف فرمالدهید در فرایند ازن/ H_2O_2/MgO	۸۰
نمودار ۴-۵. ترسیم واکنش درجه اول کاذب و درجه دوم در تجزیه فرمالدهید در فرایند CAOP	۸۱
نمودار ۴-۶. منحنی زمان-غلظت فرمالدهید و COD باقی مانده در فرایند تلفیقی.	۸۳
نمودار ۴-۷. عملکرد سیستم SBR در حذف فرمالدهید و COD از پساب فرایند تلفیقی.	۸۴

فهرست اشکال

شکل ۱-۱. واکنش اکسیداسیون ترکیبات (سوبسترا) در هنگام ازن زنی آب.....	۱۵
شکل ۱-۲. چگونگی تولید ازن به روش تخلیه کرونای.....	۱۹
شکل ۱-۳. مراحل مختلف یک چرخه کامل راکتور ناپیوسته متوالی.....	۲۷
شکل ۱-۴. مراحل انجام تحقیق.....	۵۱
شکل ۲-۱. طرح شماتیک سیستم آزمایشی مورد استفاده.....	۵۳
شکل ۲-۲. تصویر راکتور ازن زنی.....	۵۴
شکل ۲-۳. نمایی از سیستم SBR.....	۵۵
شکل ۳-۱. تصویر کل سیستم آزمایشی در حال کار، راکتور ازن زنی و راکتور SBR.....	۵۸
شکل ۳-۲. نمودار کالیبراسیون اندازه گیری فرمالدهید.....	۶۳

فصل اول

مقدمہ

۱-۱. مقدمه

بی تردید یکی از بزرگترین مسائلی که بشر در قرن حاضر با آن روبروست، مسئله حفاظت از محیط زیست است. با توسعه شهرها و افزایش جمعیت و گسترش روز افزون صنایع، اهمیت کنترل آلودگی محیط زیست بیش از پیش احساس می‌گردد. در این خصوص فاصلاب به عنوان یکی از عوامل آلاندۀ محیط زیست که باید به روش بهداشتی جمع آوری و تصفیه گردد، ذهن بسیاری از متخصصین و اندیشمندان علوم زیستی و بهداشتی را به خود معطوف کرده است. ضمن آن که وجود بحران کم آبی، توجه همگان را به لزوم تصفیه بهداشتی فاصلاب و استفاده مجدد آن به عنوان یک منبع آبی در زمینه‌های مختلف نظیر کشاورزی و غیره جلب می‌نماید [۱]. صنایع یکی از مهمترین بخش‌های تولید کننده آلودگی به شمار می‌رود. پساب‌های تولیدی در صنایع عمدها حاوی غلظت‌های گوناگونی از ترکیبات آلی، معدنی، سمی و ... می‌باشد که باید پیش از تخلیه آن‌ها به محیط زیست این ترکیبات را از پساب جدا نمود.

فرمالدهید یک ماده شیمیایی که دارای فرمول CH_2O می‌باشد. این ماده دارای نامهایی همچون فرمیک آلدھید، متانال، متیل آلدھید و متیل اکسید می‌باشد [۲]. از ویژگیهای این ماده، واکنش پذیری بالا، ماهیت بی‌رنگ، پایداری بالا و خلوص بالا در مقیاس صنعتی است [۳]. فرمالدهید در صنایع مصرف فراوان داشته و در صنایع مانند صنایع رزین مصنوعی، تولیدات کاغذ، محصولات پزشکی و دارو سازی، ساخت گندزارها، ساخت مواد نگهدارنده، صنایع شیمیایی، صنایع پارچه، چوب و محصولات چوبی، ساخت فیبرهای پلی استر و فیبرهایی با دانسیته متوسط، صنایع پلاستیک، کارخانجات ساخت چسب، صنایع نفتی و صنایع فایبر گلاس کاربرد وسیعی دارد [۴-۷]. ویژگی‌ها و روش‌های اندازه‌گیری فرمالدهید بهمراه استانداردهای دفع پساب در ضمیمه

آمده است.

فرمالدھید به روشهای فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی قابل حذف از فاضلاب است. در روش بیولوژیکی مانند هضم بی هوازی به دلیل سمتیت فرمالدھید در غلظت‌های بالا برای باکتریهای موجود در این فرآیند، نمی‌تواند کارایی لازم را خصوصاً در غلظت‌های بالا داشته باشد [۴]. در روش شیمیایی مانند سوزاندن به دلیل هزینه‌های بالا مورد قبول واقع نشده است [۵]. استفاده از آهک نیز به عنوان یک روش شیمیایی جهت حذف فرمالدھید به دلیل عدم کارایی لازم در غلظت‌های بالا فرمالدھید و تولید لجن زیاد ناکارآمد بوده است. روش فیزیکی مانند جذب بر روی کربن فعال نیز هزینه‌های بالایی در خصوص بهره برداری نگهداری از این سیستم دارد [۱]. لذا با توجه به بالا بودن غلظت فرمالدھید در پساب صنایعی همچون ساخت چسب (6000 mg/L) و فیبرهای پلی استر ($3000-6000 \text{ mg/L}$) لازم است روش مؤثر برای حذف فرمالدھید از این فاضلاب‌ها ارائه شود. به دلیل مزایای منحصر به فرد فرایندهای بیولوژیکی از جمله بهره برداری و کنترل ساده و دوست دار محیط زیست بودن، در صورت امکان اولویت در تصفیه فاضلاب استفاده از این فرایند است. از سیستم‌های پر کاربرد تصفیه فاضلاب به روش بیولوژیکی، استفاده از راکتور بیولوژیکی SBR می‌باشد [۱]. از مزایای این فرایند بهره برداری آسان و چرخه‌ای، نسبتاً کم هزینه، بی نیاز از برگشت لجن، غلظت بالای جرم سلولی و بالا بودن زمان ماند سلولی (۱۵ تا ۳۰ روز) است [۱].

مطالعات نشان داده است که فرمالدھید در غلظت‌های کم تا متوسط قابل تجزیه بیولوژیکی است اما غلظت‌های بالای این ماده برای میکرووارگانیزم‌ها اثر بازدارندگی و سمتیت دارد که استفاده از این فرایند به عنوان فرایند کامل را غیر ممکن می‌سازد. لذا برای استفاده از ویژگیهای منحصر به فرد فرایندهای بیولوژیکی، پیش تصفیه این گونه فاضلاب‌ها ضروری است. به عبارت دیگر باید با انجام پیش تصفیه غلظت فرمالدھید تا حد قابل تحمل فرایندهای بیولوژیکی کاهش داده شود. بنابر این برای تصفیه کامل و مؤثر فاضلابهای حاوی غلظت بالای فرمالدھید نیاز به استفاده از یک سیستم ترکیبی است. یکی از فرایندهای مورد توجه برای پیش تصفیه، استفاده از فرایندهای اکسیداسیون شیمیایی است. مبنای مهمترین فرایندهای اکسیداسیون شیمیایی قابل کاربرد در عمل، استفاده از ازن می‌باشد. ازن پتانسیل اکسیداسیون زیادی داشته که هم به طور مستقیم و هم با ایجاد